

LATVIJAS BANKA

Latvijas Bankas preses dienesta
INFORMĀCIJA PRESEI

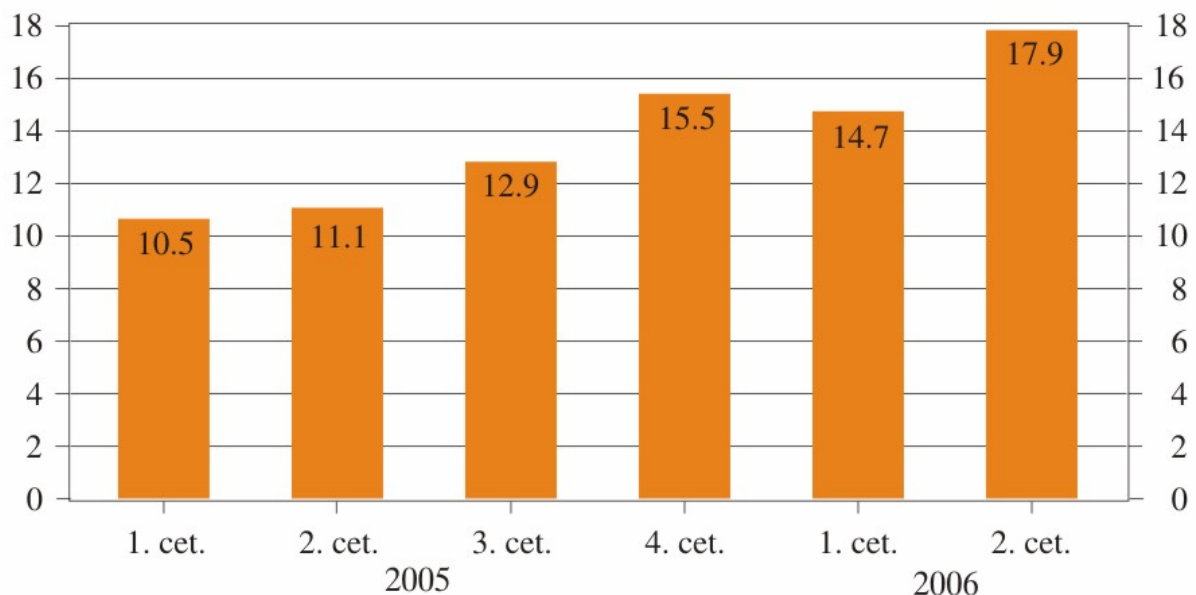
Rīgā 2006. gada 29. septembrī

Latvijas maksājumu bilance 2006. gada 2. ceturksnī

Maksājumu bilances tekošā konta negatīvais saldo **2006. gada 2. ceturksnī** sasniedza 474.4 milj. latu jeb **17.9% no IKP** (iepriekšējā gada atbilstošajā periodā – 240.6 milj. latu jeb 11.1%). Preču eksporta izaugsme (12.1%) turpināja palēnināties, bet arvien augošā iekšzemes pieprasījuma ietekmē importa kāpums saglabājās augsts (26.3%). Tādējādi preču negatīvā saldo attiecība pret IKP būtiski palielinājās. Pieauga arī ienākumu negatīvā saldo attiecība pret IKP, un saruka kārtējo pārvedumu pozitīvā saldo attiecība pret IKP. Palielinājās pakalpojumu pozitīvā saldo attiecība pret IKP.

TEKOŠĀ KONTA DEFICĪTS

(% no IKP)

Maksājumu bilances vērtējums

Aktīvās kreditēšanas un reālo ienākumu pieauguma noteiktais augstais iekšzemes pieprasījums stimulējis strauju un noturīgu importa kāpumu, bet eksporta devums ekonomikas pieaugumā mazinājies, kas palielina nesabalansētas attīstības radītos riskus. Nominālā valūtas kursa un augstākas inflācijas dēļ pieaudzis arī lata reālais efektīvais kurss un negatīvi bijuši tirdzniecības nosacījumi, nelabvēlīgi ietekmējot tirdzniecības bilanci. Latvijas tirgus daļas ES valstīs kopumā sarukušas, un pastāv bažas par Latvijas ekonomikas konkurētspējas noturīgumu ārvalstu tirgos.

Maksājumu bilances tekošā konta negatīvā saldo palielināšanos līdz 17.9% no IKP 2006. gada 2. ceturksnī joprojām galvenokārt noteica preču eksporta pieauguma tempa palēnināšanās. Turpināja palielināties pakalpojumu pozitīvais saldo, tomēr tas nespēja kompensēt augsto preču un ienākumu negatīvo saldo, kā arī kārtējo pārvedumu pozitīvā saldo samazināšanos.

Kā pozitīva tendence jāatzīmē ārvalstu tiešo investīciju pieaugums šajā gadā – pirmajā pusgadā tās sedza pusi no tekošā konta negatīvā saldo. Aizvien liela nozīme deficīta segumā bija citam ilgtermiņa kapitālam – galvenokārt aizņēmumiem no ārvalstu bankām.

Augstais iekšzemes un ar to saistītais importa pieprasījums, kā arī paredzamu liela apjoma investīciju projektu īstenošana transporta un enerģētikas nozarē šī gada nogalē un nākamgad noteiks liela tekošā konta deficīta saglabāšanos gan šogad, gan 2007. gadā.

Straujais tekošā konta deficīta pieaugums norāda uz nepieciešamību īstenot iekšzemes pieprasījumu ierobežojošu un uzkrājumus veicinošu ekonomisko politiku, vienlaicīgi domājot par tautsaimniecības strukturālo pārmaiņu sekmēšanu, kas vidējā termiņā ļautu kāpināt tautsaimniecības konkurētspēju no tehnoloģiju un ražošanas efektivitātes viedokļa.

Skaidrojumi maksājumu bilancei 2006. gada 2. ceturksnī un pirmajā pusgadā

2006. gada 2. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu visvairāk pieauga parasto metālu un parasto metālu izstrādājumu, satiksmes līdzekļu, ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumu un lauksaimniecības un pārtikas preču izveduma kāpums. Samazinājās minerālproduktu un nedaudz arī koka un koka izstrādājumu eksports. Trešdaļu eksporta kāpuma noteica tā fiziskā apjoma pieaugums, divas trešdaļas – cenu paaugstināšanās. Eksporta kāpums 2. ceturksnī visvairāk palēninājās uz ES valstīm, īpaši uz ES15 valstīm (4.8%), turpretī uz ES10 valstīm tas bija visaugstākais (22.4%). Eksports turpināja augt uz NVS un pārējām valstīm. Visās nozīmīgākajās importa preču grupās bija arī vislielākais ievaduma kāpums. Importa apjoma palielināšanos ietekmēja gan tā fiziskā apjoma, gan cenu pieaugums.

Pakalpojumu pozitīvais saldo 2. ceturksnī būtiski palielinājās, un pieaugumu galvenokārt noteica sniegto autotransporta kravu pārvadājumu, braucieni pakalpojumu un finanšu pakalpojumu apjoma kāpums.

Ienākumu negatīvais saldo palielinājās, pieaugot nerezidentu ienākumiem Latvijā no tiešo investīciju ieguldījumu ienākumiem reinvestētās peļņas veidā.

Kapitāla un finanšu konta pozitīvais saldo 2. ceturksnī bija 494.4 milj. latu.

2. ceturksnī turpinājās strauja ārvalstu tiešo investīciju ieplūde Latvijā. To pozitīvais saldo sasniedza 8.2% no IKP un sedza 45.7% no tekošā konta negatīvā saldo.

Latvijas bankām emitējot vērtspapīrus, 2. ceturksnī palielinājās portfeļieguldījumu pasīvi un portfeļieguldījumu saldo bija pozitīvs (71.9 milj. latu).

Citu ieguldījumu pozitīvais saldo bija 494.4 milj. latu, un to noteica banku (galvenokārt no mātesbankām) piesaistītie ilgtermiņa aizņēmumi. Arī uzņēmumu sektora ilgtermiņa aizņēmumi būtiski palielinājās.

Rezerves aktīvi 2. ceturksnī pieauga par 352.8 milj. latu, un kāpumu noteica Latvijas Bankas intervences valūtas tirgū.

2006. gada 1. pusgadā tekošā konta negatīvo saldo (16.4% no IKP; iepriekšējā gada atbilstošajā periodā – 10.8%) noteica 2. ceturksņa rezultātus ietekmējošie faktori.

Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada 1. pusgadu eksporta apjoma kāpums palēninājās līdz 14.3%, jo par trešdaļu samazinājās minerālproduktu izvedums un nedaudz saruka lielākās eksporta preču grupas – koka un koka izstrādājumu – eksports. Tomēr būtiski palielinājās lauksaimniecības un pārtikas preču, parasto metālu un parasto metālu izstrādājumu, satiksmes līdzekļu un ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumu izvedums. Savukārt importa kāpums (27.5%) saglabāja iepriekšējā gada pieauguma tempu, un vislielākais bija satiksmes līdzekļu, mehānismu un mehānisku ierīču, elektroiekārtu, minerālproduktu, ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumu, lauksaimniecības un pārtikas preču un parasto metālu un parasto metālu izstrādājumu ievaduma kāpums.

Pakalpojumu pozitīvais saldo 1. pusgadā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 83.1 milj. latu, jo sniegto pakalpojumu apjoma kāpums bija divas reizes lielāks par saņemto pakalpojumu apjoma pieaugumu.

Ienākumu negatīvais saldo palielinājās par 68.5 milj. latu. Nozīmīgo kāpumu noteica nerezidentu no tiešajām investīcijām reinvestētās peļņas veidā gūtie ienākumi, lai gan pieauga arī citu ieguldījumu ienākumu apjoms.

Kārtējo pārvedumu pozitīvā saldo kāpumu (16.8 milj. latu) ietekmēja gan valdības, gan citu sektoru darījumi.

Kapitāla un finanšu konta pozitīvais saldo 1. pusgadā bija 885.5 milj. latu. Tekošā konta negatīvo saldo pilnībā sedza ārvalstu tiešās investīcijas (53.8%) un citi ilgtermiņa ieguldījumi.

Ārvalstu tiešo investīciju pozitīvais saldo salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās 2.4 reizes un sasniedza 436.8 milj. latu jeb 8.8% no IKP.

Portfeļieguldījumu saldo 1. pusgadā bija negatīvs (59.5 milj. latu), jo Latvijas banku ieguldījumi ārvalstu parāda vērtspapīros un citu sektoru ieguldījumi līdzdalības vērtspapīros bija lielāki nekā nerezidentu ieguldījumi Latvijas banku emitētajos parāda vērtspapīros.

Citu ieguldījumu pozitīvais saldo bija 942.9 milj. latu, un to noteica ievērojams ārējo saistību kāpums. Saistības pret nerezidentiem palielinājās, bankām un uzņēmumu sektoram galvenokārt veicot ilgtermiņa un īstermiņa aizņēmumus. Rezidentu citu ieguldījumu apjoms ārvalstīs pieauga, bankām palielinot ilgtermiņa aizdevumu apjomu ārvalstīs.

Rezerves aktīvi 1. pusgadā pieauga par 530.8 milj. latu, un kāpumu noteica Latvijas Bankas intervences valūtas tirgū.